



Novi grobovi

Andrew Phillips

V St. Vincent Charity bolnišnici je umrl 60 let stari Andrew Phillips s 6302 Bonna Avenue, rojen v Pennsylvaniji, zaposlen pri W. S. Tyler Co. kot strojnik, mož Jennie, roj. Rychacki, oče Jean Kendziarski, Johna, Dorothy Ciomek in Diane, 9-krat stari oče, brat Steva, pok. Johna, Josepha in Mary Radonich. Pogreb bo iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda v petek ob 9.45 v cerkev sv. Vida, nato pa na pokopališče Kalvarija. Na mrtvaškem odru bo danes popoldne od 2. do 5. in zvečer od 7. do 9.

John Zavrl

Po dolgi bolezni je umrl na svojem domu na 814 Talmadge Ave., v Wicklifu, 85 let stari John Zavrl, doma v Srednjih Bitnjah pri Zabnici na Gorenjskem, od koder je prišel v ZDA leta 1920 in bil 30 let zaposlen na strojih pri Reliance Electric Co., dokler ni pred 20 leti stopil v pokoj, vдовec po lani umrli ženi Darinki, roj. Aljančič, oče Mrs. Helen Austin, Mrs. Frances Arko (pri kateri je živel) in Johna, 8-krat stari oče, 3-krat prastari oče, brat Franka Zavrla, Angele Bohinc in pok. Mariann Sorcan. Pogreb bo iz Želetovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. jutri ob enih popoldne na Lakeview pokopališče. Na mrtvaški oder bo položen danes popoldne ob dveh.

Flora D. Carmon

Po več letih bolezni je umrla na svojem domu na 1048 E. 72 St. 71 let stara Flora D. Carmon, roj. Kitts, vdova po možu Charliu, umrlem leta 1974, mati Mildred, pri kateri je živel. Pokojna je bila rojena v Maynardvillu, Tenn., in je živel na 72. cesti zadnjih 22 let. Do svoje upokojitve je bila več let zaposlena v Menk Bros Laundry. Njeno truplo bodo prepeljali za pogreb v Maynardville.

Frank (Doc) Gregoric

V Euclid General bolnišnici je umrl včeraj, na svoj 65. rojstni dan Frank (Doc) Gregoric, rojen v Bridgeportu, Ohio, od koder je prišel v Cleveland kot otrok, mož Mary (Mimi), roj. Poje, oče Joan in Garyja, 3-krat stari oče, brat pok. Mary, sin pok. Franka in pok. Mary, roj. Gricar. Bil je avtomehaničar, lastnik in upravnik Doc's Gulf Service in Gregoric's Auto Shop na 751 E. 185 St. Pokojnik je bil član ADZ št. 51, Knights of Columbus Heights Council No. 3087, SNPJ št. 614 in drugih društev ter skupin. Pogreb bo iz Želetovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. v soboto ob 10.15, v cerkev sv. Jeroma ob 11., nato na pokopališče Vernih duš. Družina bo hvaležna za darove Slovenskemu starostnemu domu v pokojnikov spomin.

Kubanci še vedno v Angoli

WASHINGTON, D.C. — Kubanci še vedno v Angoli 10,000 do 12,000 svojih vojakov, pošilja pa tja tudi tehnike in druge strokovnjake, ki naj pomagajo Agostinu Netu upravljati Angolo.

Vse kaže, da misli Castro imeti svoje čete še dolgo v Angoli, ker jih z letali vozijo domov na oddih in razvedrilo.

Vremenski prerok

Oblačno in deževno z najvišjo temperaturo okoli 72 F (22 C).



TEME LJITE SPREMENBE — Direktor FBI Clarence M. Kelley je izvedel v vodstvu FBI tako temeljite in obširne spremembe, kot jih ta ustanova ni doživela že nad 30 let.

Miss America 1977

se ne vnema za novo

ATLANTIC CITY, N.J. — Dorothy Benham, 20 let stara Miss America 1977, iz Minnesote nima smisla za kajenje, kockanje, mamila, prekinitve nosečnosti, spolno izživiljanje pred zakonom in se ne vnema za "enake pravice", priznava se k starim vrednotam in vzorom, hoče živeti pošteno in častno. Povedala je, da je bila vzgajana trdo in da je živel v domu, kjer so veljala stara načela.

"Jaz mislim, da naj bi predstavljala mlade ženske sedanosti ter živel častno in dobro življenje," je izjavila nova Miss America, ki je bila v šoli med najbolj nadarjenimi, pa tudi med najbolj spoštovanimi zaradi svoje poštenosti in dostojne zadržanosti.

Njena prednica Miss America 1975 Tawny Godin iz New Yorka je bila zgovornejša in se je po svoji izvolitvi lani izrazila za prekinitev splava in priznala, da je kadila marijuano.

FBI ustavlja nadzor Socialistične delavske stranke na ukaz vlade

WASHINGTON, D.C. — Pravo sodni tajnik Edward H. Levi je ukazal FBI, da mora končati svoje 38-letno nadziranje Socialistične delavske stranke, znane skrajno levičarske politične skupine.

"Naš tednik", slovenski list, ki izhaja v Celovcu na Koroškem, je prinesel v svoji številki od 2. septembra letos pod naslovom "Koroška stvarnost" sestavek, ki prikazuje današnji položaj na Koroškem in s posebnim ozirom na odnose med Slovenci in Nemci. Glasi se:

Naši predniki so pred tisoč leti to zemljo, na kateri živimo, osvojili, jo napravili rodovitno in jo branili pred različnimi sovražniki. Tako je postala njihova in je danes naša domovina.

Tej domovini se niso odpovedali nikdar in se ji tudi mi ne moremo in ne smemo odpovedati. Nismo bili in tudi ne bomo predmet umazane politične igre. Dokler je v deželi pritisk tak, da ni vsakomur zajamčena svobodna izpoved resnice, je ugotavljanje po narodni pripadnosti ali

Sovjetlija meče polena pod noge Kissingerja

Ko se Kissinger prizadeva za dosego sporazuma med belci in črnici v južni Afriki, mu Moskva meče pod noge polena.

DAR ES SALAAM, Tanz. — Tekom poleta sem je bilo v letalu, s katerim je potoval državni tajnik Henry Kissinger, razkrito, da Sovjetska zveza poskuša njegov napor otežiti, če že ne naravnost preprečiti. Ko je Kissinger pristal na tukajšnjem letališču, so ga pozdravili mladi demonstranti z napisi in klici "Kissinger Go Home!"

Kissinger se je včeraj ves dan pogovarjal s predsednikom Nyererem o možnostih in načinu reševanja spora, ki grozi spremeni vso južno Afriko v bojišče med črnimi in belimi. Od tu je poletel v Lusako v Zambiji, kjer se danes razgovarja s predsednikom Kaundo.

Vodniki črne Afrike bi baje radi dobili od Kissingerja obljubo, da bodo ZDA podpre gverilsko vojno proti belim režimom v Rodeziji in Namibiji, če ne bo uspelo doseči z njima sporazum o bližnjem prehodu vlade iz rok bele manjšine v roke črne večine.

Sovjetski poslanik pri ZN Jakob Malik je po izjavi višjega uradnika državnega tajništva v letalu osebno sveril poslanske afriških držav, naj bodo previdni pri obravnavanju Kissingerjevih predlogov in načrtov, ker da je njihov cilj ohraniti britansko-ameriško gospodstvo nad južno Afriko.

Tito odpovedal obisk v Jugoslaviji tudi Danski

BEOGRAD, SFRJ. — Predsednik Josip Broz Tito je odpovedal obisk danski kraljici Margareti, ki je bil določen za 28. september. Tito naj bi bil bolan in je prošil za odložitve danskega obiska slično kot pretekli teden za odložitve obiska predsednika Francoske republike.

Nekateri še vedno dvomijo v resnost Titove bolezni in namigujejo, da bi naj preložitve obiska danske kraljice služila odstranitvi suma, da je Titova bolezen "diplomatskega značaja", ki bi naj skrila francosko nejevoljo na Tita.

Zadnje vesti

UDINE, It. — Včeraj je doživelo ozemlje, kje je potres 6. maja letos povzročil obsežno opustošenje in pokončal blizu tisoč ljudi, 28 novih potresnih sunkov, med njimi dva močna, 6.3 in 6.4 na Richterjevi lestvici. Bilo je 8 mrtvih, kakih 80 ranjenih in okoli 20,000 jih je izgubilo svoje domove. Tisoči, ki so živeli pod šotori in čakali na obnovo svojih bivališč, se sedaj selijo drugam, ko so izgubili upanje na možnost mirnega življenja v svojih nekdanjih domovih.

JOLIET, Ill. — R. Speck, ki je bil pred leti obsojen zaradi umora 8 medicinskih sester, bo ostal v zaporu, ker je pomilostitveni odbor možnost njegove pomilostitve odklonil. Proti njej je dobil več sto pisem, za njo pa niti enega.

WASHINGTON, D.C. — Daniel Schorr, novinar CBS, ki je objavil poročilo o preiskavi obveščevalnih služb, četudi je Kongres sklenil, da ostane to tajno, je včeraj pred kongresnim odborom odklonil odgovor na vprašanje, kdo mu je to poročilo dal. D. Schorr se je sklicaval pri zavrnitvi na 1. dopolnilo ustave, kar pa je načelnik odbora odklonil. Ali ga bo ta zato obtožil nepokornosti Kongresu in predložil to obtožbo temu v potrditev, še ni znano.

NEW YORK, N.Y. — Pri primarnih volitvah v turek je pri demokratih bil izvoljen za zveznega senatorskega kandidata P. D. Moynihan, pri republikancih pa sen. J. Buckley. Ta se bosta 2. novembra borila za zaupanje volivcev v državi New York.

DETROIT, Mich. — Prodaja novih avtomobilov v prvih 10 dneh septembra je v primeru z istim razdobjem lani porasla za 8%.

WASHINGTON, D.C. — Zveza volivk je objavila, da bo druga debata med Fordom in Carterjem 6. oktobra, tretja pa 22. oktobra. Vmes med njima bosta v medsebojni debati nastopila podpredsedniška kandidata Mondale in Dole.

Žuželke so potrebne

Žuželke so potrebne za opravičitev nekaterih rastlin. Posebno uspešne so v tem pogledu čebele.

ŠTRAJK PRI FORD MOTOR

Pogajanja med Unijo avtomobilskega delavstva in vodstvom Ford Motor Company so zastala in bila v torek prekinjena. Unija je nato proglasila štrajk po načelu "brez pogodbe ni dela".

DETROIT, Mich. — Pred nekaj tedni so na splošno trdili, da v avtomobilski industriji letos ne bo štrajka, da se bosta obe strani sporazumeli brez hujših trenj, ko ta panoga industrije še ni bila čisto iz gospodarskega zastoja. Ko se je položaj začel v industriji izboljševati in je prodaja avtomobilov naraščala, je postalo očitno, da bo unija stavila večje zahteve. To je stvarno storila, Ford Motor Company pa se je postavila na stališče, da so zahteve pretirane in da jih ne more sprejeti. Tako se je v torek eno minuto pred polnočjo začel štrajk.

Skupno je prizadetih v vsej deželi za enkrat 170,000 delavcev, zaposlenih v Fordovih tovarnah po vsej širni deželi, od tega v Ohiju kakih 30,000. Predsednik Unije avtomobilskega delavstva Leonard Woodcock je dejal, da je vsak čas pripravljen obnoviti razgovore o novi pogodbi in izrazil upanje, da štrajk ne bo trajal predolgo, ker bi bila to velika škoda za vso deželo.

Unija ima 187 milijonov dolarjev v svojem stavkovnem skladu, kar bi naj zadoščalo za 17 tednov za podpore v obsegu, kot so jih sedaj določili \$40 do \$50 na teden. Če se štrajk ne bo raztegnil preko enega meseca, ne bo prizadel narodnemu gospodarstvu večje škode, če pa bo daljši, se bo ta postopno večala, ker bodo morale pomožne industrije omejiti svoje obratovanje.

Obe strani sta bili ob prekinitvi pogajanja daleč narazen tako v vprašanju plač kot v vprašanju zdravstvene oskrbe, pokojnin, brezposelne podpore in skrajšanja delovnega tedna. Unija je ponovno izjavila, da si Ford Motor Company to lahko privoščijo, ker se je opomogla od gospodarskega zastoja. Ta je odgovorila, da bi pristane na zahteve unije pospeševal inflacijo in močno povečal cene novim avtomobilom.

Družba je ponudila 3% povišanja plač na leto ali povprečno 60 centov na uro tokom prihodnjih treh let. To bi privedlo

povprečne plače na uro na \$7.48 leta 1979 ne všteti povišanje na račun povečanja življenjskih stroškov, ki ga je Ford Motor Company pripravljena sprejeti tudi v bodoči delovni pogodbi.

Unija zahteva mesečno en dodatni prost dan, kar bi ustvarilo nova delovna mesta, družba je voljna številu prostih plačanih dni povečati le za pet na leto. Družba je pripravljena tudi povečati svoj prispevek v dodatni sklad za brezposelno podporo, toda po sodbi unije premalo. Družba hoče, da delavci plačujejo zavarovanje za bolezen, kar pa unija odklanja. Unija je predložila povišanje v skladu s porastom cen tudi za pokojnine, o čemer pa se zastopniki družbe niso hoteli niti razgovarjati.

Cetudi družba ni razkrila, koliko novih avtomobilov ima na zalogi, sodijo, da je teh dovolj za nekako poludrug mesec.

Unija avtomobilskega delavstva je začela stavko samo proti Ford Motor Company, med tem ko delo v vseh ostalih tovarnah teče mirno dalje. Ker delavci, zaposleni v tovarnah General Motors, Chrysler in American Motors delajo, plačujejo tudi v stavkovni sklad, ki bo na ta način lažje vzdržal tudi daljšo dobo stavke. Unija je prepričana, da bo kot v preteklosti, določila nove pogodbe, ki jo bo sklenila s Fordom, nato v glavnem uveljavila tudi pri sklepanju pogodb z ostalimi tremi družbami avtomobilske industrije.

Jugoslavija napada v zvezi z ugrabitvijo letala Združene države

Pristanek FBI na objavo izjav ugrabiteljev letala so v Beogradu označili za "sovražno dejanje".

BEOGRAD, SFRJ. — Jugoslovansko časopisje napada ZDA, ker so pristale na zahtevo hrvaških nacionalistov in objavile njihovi izjavi v glavnih listih dežele. Vlada je tudi sama uradno protestirala pri vladi ZDA in objavila hrvaških zahtev označila za "sovražno dejanje". Nekaj bi to lahko privedlo do prekinitve diplomatskih stikov, tokrat izgleda, da v Beogradu ne mislijo iti tako daleč.

Ugrabitev letala po hrvaških nacionalistih pripisujejo v jugoslovanskih uradnih krogih "reakcionarnim krogom v ZDA, ki so sovražni SFRJ in nasprotujejo razvoju prijateljskih odnosov med njo in ZDA".

Jugoslavija je v preteklosti ponovno zahtevala sodelovanje FBI pri zasledovanju delovanja jugoslovanskih priseljencev v ZDA, ki so sovražni Titovemu komunističnemu režimu. Slične zahteve je stavila tudi Kanada in Avstralija, ki pa so jih odklonile, prav tako, kot so jih ZDA. Delno je v tem oziru ustregla Jugoslaviji le Zahodna Nemčija.

— Znano zdravilo sulfanilamida je odkril neki avstrijski kemik leta 1908.

Iz Clevelanda in okolice

Iz bolnišnice—

Rojak Martin Erdani z 920 E. 216 St. se je vrnil iz Euclid General bolnišnice in se zahvaljuje za obiske, darila in pozdrave, posebej še rev. Celesniku od Sv. Kristine za obiske. Želimo mu naglega okrevanja!

Počasi na boljše—

Ann Kozjek, ki je bila pred meseci v hudi avtomobilski nesreči, se počasi obrača na boljše. Vsem se zahvaljuje za obiske in pozdrave, Stajerskemu klubu pa še posebej za velikodušen denarni dar.

Seja—

Društvo sv. Ane št. 150 KSKJ ima sejo v nedeljo ob enih popoldne v Slov. Nar. Domu na E. 80 St.

Zalostna vest—

Jakob Grum, 886 E. 210 St., Euclid, Ohio, je dobil sporočilo, da mu je v Zgornji Hrušici pri Ljubljani umrla mama Frančiška Grum, stara 87 let. Poleg omenjenega tu zapuščila v Sloveniji dva sina in dve hčerki ter več drugih sorodnikov.

Uprava AD išče raznašalca—

Uprava AD išče raznašalca za ceste E. 154, E. 156 E. 157 St., Whitcomb in School Avenue. Kličite tel. 431-0628.

Po pismo naj pride—

Posla je pustila v upravi AD pismo za Marijo Paulič, poslano iz Orlanda v Florida.

Seja—

Društvo sv. Jozefa št. 169 KSKJ ima sejo danes, v četrtek, ob 8. uri zvečer v Slov. domu na Holmes Ave. Članstvo vabljeni, ker je to prva seja v tej sezoni.

Posebni vodnik za šolsko integracijo—

Zvezni sodnik F. J. Battisti je imenoval odvjetnika Daniela R. McCarthyja za posebnega vodnika, ki bo urejal pripravo načrta za šolsko integracijo v Clevelandu v skladu s sodbo in navodili sodnika F. J. Battiste.

Sam Ervin odprl "središče pravice"—

Včeraj je bivši senator Sam Ervin iz Sev. Karoline odprl novo poslopje "središča pravice" (Justice Center). V svojem govoru je trdil, da je prevažanje šolarjev v nasprotju z ustavo, ker krši načelo enakosti, ko lahko del šolarjev hodi v šole v sosedstvu, drugi del pa se mora voziti v oddaljene šole.

United Torch—

Nabirka United Torch, ki si je postavila cilj zbrati \$26,975,380 za razne socialne potrebe in oskrbo revnih, je od nedelje, ko se je kampanja začela, dosegla že 21% te vsote — \$5,647,222.

Oltarno društvo pri Sv. Vidu vabi na obed—

Oltarno društvo fare sv. Vida pripravlja za nedeljo, 19. septembra okusen domači obed, ki bo na razpolago od 11.30 dopoldne do 2. popoldne v farni dvorani. Postregli bodo z dobro domačo juho, pečenimi piščanci ter z vsem, kar k temu spada.

Krofi naprodaj—

V soboto dopoldne od 9. dalje bodo v farni dvorani pri Sv. Vidu naprodaj domači krofi, ki jih bodo cvrle članice Oltarnega društva.

Obilen pridelek—

Rojakinja Mary Legan z 19103 Chickasaw Avenue, dolgoletna naročnica Ameriške Domovine, je včeraj sporočila, da je pridelala na enem samem paradižniškem grmu 100 paradižnikov, na drugem pa 67, kar je vsakekor izreden in res bogat pridelek. Čestitamo!

NAŠ TEDNIK K SEDANJI "KOROŠKI STVARNOSTI"

po občevalnem jeziku nemo goče in za nas nesprejemljivo. Deželna in tudi zvezna vlada položaj poznata.

Dejstva odločajo, taka dejstva pa je nakazal prejšnji teden na avstrijski televiziji v oddaji "telebobjektiv" prejšnji koroški deželni glavar Hans Sima, ki je razmere označil takole: "Glavna odgovornost za dogodek na Koroškem leži na koroški deželni vladi in njenih predstavnikih. Oni so podlegli vplivu ulice, jaz sem jih svaril, jaz (Sima) sem vedno zastopal mnenje, če se poslužijo nacionalističnega Heimatdiensta, so političen sile in tudi predstavniki sami vršitelji volje Heimatdiensta. Sima je izrecno naglasil, da je za razvoj na Koroškem končno odgovoren kancler Kreisky sam. Iz osebnih koristi so se vsi prilagajali okoliščinam in žrtvovali načela in ideje, da bi

tako dokazali svojo moč in veljavo. Kam je tako zadržanje privedlo, kaže koroška vsakdanost. Tudi moj naslednik (je dejal Sima) ne nosi nič manj odgovornosti za vzdušje v deželi in za dvojezične napise."

Sima je s temi izjavami hotel naglasiti, da je on nosil politične posledice za ponesrečene dvojezične table, danes pa je vzdušje v deželi še bolj napeto kot leta 1972 in 1973 in noče biti odgovoren ne deželni glavar Wagner in ne kancler Kreisky. Oba se sklicujeta na trie dinost strank deželnega zbora in parlamenta v izvajanju zahtev Heimatdiensta.

Slovenci smo bili tolikokrat varani z obljubami najvišjih predstavnikov dežele in države, da besedam ne moremo verjeti, dejanja pa so po vrsti naperjena proti naši

narodni skupnosti. Tako se je zgodilo 28. septembra 1920 z dano obljubo, tako se je zgodilo z obvezno dvojezično šolo (1945), na katero so se sklicevali pri pogajanjih za državno pogodbo v Londonu in Moskvi, tako je bilo z imenovanjem deželnega svetnika dr. Apovnika, tako bo z izvajanjem zakona za pospeševanje narodnih manjšin, pa naj pripoveduje kancler Kreisky in predvideni novi zunanji minister Pahr še tako lepe pravljice. Nekako je značilno, da kancler Kreisky letos, v času svojega dopusta, ni prišel na Koroško, marveč je deželni glavar Wagner potoval v Benetke na razgovor s kanclerjem.

14. novembra 1976 pa naj bi bilo ugotavljanje narodnih manjšin v Avstriji ali pa samo na Koroškem in Gradiščanskem, tozadevnih odredb pa še danes ne poznamo.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Wed., Sat., Sun., and holidays, 1st week of July

Manager Editor: Mary Debevec

NABOČNINA:

- Združene države: \$23.00 na leto; \$11.50 za pol leta; \$7.00 za 3 mesece
- Kanada in dežele izven Združenih držav: \$5.00 na leto; \$12.50 za pol leta; \$7.50 za 3 mesece
- Petkova izdaja \$7.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

- United States: \$23.00 per year; \$11.50 for 6 months; 7.00 for 3 months
- Canada and Foreign Countries: \$25.00 per year; \$12.50 for 6 months; \$7.50 for 3 months
- Friday Edition \$7.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

No. 138 Thursday, Sept. 16, 1976

Za ene junaški rodoljubi, za druge brezobzirni nasilniki

Ugrabitve letala TWA pretekli teden po skupini hrvaških nacionalistov — v Beogradu jih imenujejo "separatistične teroriste" in "ustaše" — je znova postavila pred javnost vprašanje nasilja nad neprizadetimi, nedolžnimi ljudmi za dosego določenega političnega cilja. Ugrabljanje letal je vzbudilo tekem zadnjih ducat let veliko nejevoljo in odpor javnosti, privedlo do nekaj ukrepov Mednarodne zveze pilotov potniških letal, do razprav v Združenih narodih in razgovorov med vladami o ukrepih, ki bi naj ugrabitve preprečili, pa vendar ni bilo nič kaj učinkovitega doseženega.

Letala so najprej ugrabljali levičarji v ZDA in bežali v njih na Kubo, potem so se temu poslu posebej posvetili pripadniki raznih palestinskih osvobodilnih gibanj, japonski levičarji, celebski nacionalisti in pretekli teden ponovno tudi hrvaški nacionalisti. Ugrabitve letal so v ZDA prenehale pred štirimi leti, ko so uvedli vrsto varnostnih določil in ko je Castrova Kuba sklenila z ZDA dogovor, v katerem je obljubila, da ne bo sprejemala ugrabitelj letal in jim nudila zatočišča.

V Izraelu so dali dober zgled, kaj se z odločnostjo in drznostjo da doseči proti ugrabiteljem. Izraelski zgled so posnemali v raznih drugih državah v zadnjih tednih z uspehom.

Palestinski ugrabitelji letal veljajo v arabskem svetu še vedno za nekeke narodne junake, ki se žrtvujejo za arabske cilje v boju z Izraelom, v obrambo svoje rodne zemlje v Palestini, ki so jo izgubili... Stvarno podporo dobivajo ti ugrabitelji le še od Libije, moralno pa tudi od Alžirije in Iraka, med tem ko se ostale arabske države od njih odmikajo, ker je Palestinska osvobodilna organizacija postala zaradi svojih levičarskih in revolucionarnih ciljev nevarna njim samim in obstoječemu redu v njih.

Zahodni, demokratični svet, ki odklanja vsako politično nasilje, vidi v arabskih ugrabitelj letal v prvi vrsti nasilnike in nevarne zločince. Države članice Evropskega sveta so se v tem pogledu zedinile na skupni postopek, ki bo tem, ki vrše politična nasilja, odklonil pravico do političnega zatočišča. Pričakujejo, da bodo vodniki teh držav na svojem sestanku v prihodnjih dneh ta sporazum potrdili in ga dali v svojih državah uzakoniti.

Politična nasilja niso nič novega. V stari Grčiji so smatrali umor tirana za junaško in zaslužno delo za svobodo ljudstva. Znani so taki umori tudi v rimski zgodovini, najbolj od vseh umor Julija Cezarja, pri katerem je sodeloval tudi njegov prijatelj Brut.

Umori nasilnikov in tiranov so bili naperjeni neposredno proti tem, ki so ljudstva stiskali, drugi, nedolžni ljudje, so bili pri tem prizadeti nenamerno in nehoti.

Palestinski ugrabitelji letal in druge teroristične skupine današnje dobe ne nastopajo največkrat neposredno in naravnost proti svojim nasprotnikom, ampak posredno. Pri ugrabljanju letal so uporabljeni neprizadeti potniki in posadke za sredstvo izsiljevanja, za dosego ciljev, s katerimi nimajo oni nobene zveze. To je očitno nasilje nad nedolžnimi ljudmi, ki ga ni mogoče na noben način moralno opravičiti in zagovarjati. Kdor se je pripravljen boriti za neki, tudi še tako vredni ali celo vzvišeni cilj, ima pravico staviti na kocko samo svoje življenje, ne pa življenje svojega bližnjega. To je jasno iz zapovedi ljubezni do bližnjega, temeljni zapovedi krščanstva.

Palestinski teroristi se izgovarjajo za svoje nastope proti neprizadetim s trditvijo, da so njihove nesreče krivi vsi, ki podpirajo Izrael, in vsi, ki ne podpirajo njihove zahteve po pravici do vrnitve na njihove domove v Palestini. Da je to reven, enostranski izgovor, ki ne prenese resne kritike, je očitno.

Hrvaški ugrabitelji so izjavili, da so ugrabili ameriško letalo, ker da ZDA gospodarsko in z vojaškimi dobavami podpirajo nasilni komunistični režim v Jugoslaviji, ki tlačijo hrvaški narod. Težko je trditi, da bi moglo to veljati za Trans-World Airlines, še manj pa za potnike letala.

Za vodenje zunanje politike v ZDA sta odgovorna predsednik ZDA in Kongres. Vsakdo ima pravico, tema predložiti svoje pritožbe, pripombe in predloge, nima pa pravice, si o zahtevati njihovo upoštevanje. V demokratični svobodni državi odloča večina, manjšina pa se ima pravico potegovati in boriti z vsemi zakonitimi sredstvi za svoje načrte in predloge ter se truditi, da bo postala večina, ko jih bo lahko izvedla po ustavni, zakoniti poti.

Hrvatsko narodno vijeće, zbrano preteklo nedeljo v New Yorku na pogrebu svojega predsednika dr. Stanke Vujice, je izjavilo, da obsoja nasilje. Ko poudarja, da hoče svoje cilje doseči z mirnimi sredstvi, pripominja, da "ostaja nasilje možnost", če bodo Hrvatski odrekane splošne pravice, določene v listini ZN in v ameriški "Izjav o neodvisnosti".

BESEDA IZ NARODA

Odbojka in nogomet na Slovenski pristavi

CLEVELAND, O. — Slovenski mednarodni odbojkaški turnir, nogometna tekma med Starimi in Mladimi ter okusna večerja, ki jo je pripravil Odbor za gradnjo pristavkega športnega centra, so na soboto in nedeljo pred Delavskim dnem privabili na Slovensko pristavo izredno veliko ljudi. Z navdušenjem so spremljali potek turnirja, na katerem so sodelovala moštva iz Toronta, Hamiltona, Milwaukeeja, Chicaga in Clevelanda. Posebno zanimiva je bila končna-finalna igra med moškimi iz Toronta in Chicaga-Milwaukeeja. Saj je kazalo, da bodo to leto dobili pokal igralci iz Chicaga-Milwaukeeja. Toda sreča se je obrnila — končno stanje je bilo sledeče:

Odbojka — moški

1. Toronto
2. Chicaga-Milwaukee
3. Cleveland
4. Hamilton

Odbojka — ženske

1. Toronto
2. Cleveland
3. Milwaukee
4. Hamilton

Za to sobotno družabno prireditev se je nabralo toliko ljudi, da je bilo dvorana napolnjena do zadnjega kotička. Pridne kuharice so komaj sproti pripravile dovolj hrane za lačne želodce. Odbor za gradnjo pristavkega športnega centra se vsem toplo zahvaljuje, ker so s svojim obiskom pripomogli k gradnji centra. Glavni odbor je že ustanovil podobor za tenis. Ta bo poskrbel, da bodo na pomlad pripravljena teniška igrišča. Teniški podobor prosi, naj se igralci tenisa pridružijo podoboru pri njegovem delu. Vsi, ki bi radi sodelovali, naj se prijavijo pri Tonetu Lavriši, ml.

Izredno veliko zanimanja je vzbudila nogometna tekma med Starimi in Mladimi v nedeljo popoldne. Čeprav so Mladi zmagali z rezultatom 5:3, je bila igra za Stare velika moralna zmaga. Saj so vsi vzdržali do konca igre, čeprav so nekateri sopihali kot star kovaški meh. To nedeljo, 19. septembra, se bodo v nogometu pomerili Mladi s člani Korotana in Kresa. Začetek igre bo ob dveh popoldne. Obeta se zanimiva nogometna igra, zato Odbor za pristavski športni center vabi vse na Slovensko pristavo. Po igri bo za zabavo Vinska trgatev.

L. Lobe

Slovenska šola pri Mariji Vnebovzeti

CLEVELAND, O. — Slovenska šola pri Mariji Vnebovzeti v Collinwoodu začne s poukom v soboto, 18. septembra: ob pol desetih popoldne. Prvo bo vpisovanje, nato pa pouk do pol dvanajste ure.

Naslednjo nedeljo, 19. septembra, je za uspel začetek sv. maša ob pol enajstih popoldne v cerkvi Marije Vnebovzete.

Dragi starši, pridite skupno z otroci k tej sv. maši, molite in prosite z njimi za potreben uspeh! Prav tako ste vabljeni tudi vsi naši dobrotniki in prijatelji, pridite!

Odbor staršev

Gostota vinogradov

Povprečni vinograd v Kaliforniji ima na akru površine zasajenih od 500 do 800 trsov.

Sestanek slovenskih zamejskih in izseljenskih duhovnikov v Trstu

TRST It. — V dneh od 18. do 19. avgusta t.l., so se sešli v Trstu slovenski zamejski in izseljenski duhovniki. Ob tej priložnosti so skupno razpravljali o aktualnih vprašanjih, ki zadevajo njihovo dušnopastirsko prakso. Sestanka se je udeležilo okoli 60 duhovnikov. S Korškega jih je bilo na tem sestanku letos manj kot lani v Celovcu, zato pa jih je bilo več s Tržaškega, Goriškega in Benečije.

Na sestanku sta jim predavala rojaka profesorja dr. Lojze Suštar iz Švice in dr. Anton Trstenjak iz Ljubljane. Oba sta v svojih predavanjih obravnavala vprašanja krščanske narnosti. Za zaključek je zbranim duhovnikom maševal in govoril goriško-tržaški nadškof Pietro Cocolin, in sicer v slovenščini.

P. D.

Pridite na "Kresovo" prireditev!

CLEVELAND, O. — Ponovno, kot pred nekaj leti, nam folklorna skupina Kres pripravlja užitek poln večer v soboto, 25. sept., ob 7.30 v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Mnenja sem, kar sem pred nekaj leti ob taki prireditvi užival, če je za kaj vredno plačati vstopnino, si za to ceno nasiti duha, da več dobiš kulturnega užitka, kot plačš!

Za tako prireditev pač ni treba velike reklame, zadostuje, da si se kdaj v preteklosti udeležil, pa se boš ponovno potrudil, da tudi letos ne bi izostal.

Ze je bilo v tem listu objavljeno, kaj so za letošnjo prireditev našudirali. Uverjen sem, da ob taki prireditvi se še starost — pomladi! Ko vidiš, pa ti sebi srečaš, da si nekoč sam bil mlad, te hote ali ne hote zagrabljajenost, da bi premostil tiste razdalje, ki te ločijo od njih na odru, da bi z njimi rad — plesal, vriskal in pel. Kar pozabiš na težo let... Uverjen sem, da kot doslej, tudi letos ob tej prireditvi bo dvorana napolnjena. Po programu bodo igrali Veseli Slovenci — da z njimi bomo veselili tudi mi.

M. T.

Film o Baragovem svetu

CLEVELAND, O. — Pripravljalni odbor za etnografski muzej in Slovenski kulturni svet vabita rojake, da v soboto, 18. septembra, obiščejo muzej Western Reserve Historical Society, kjer bo v Napoleonovi sobi inž. Jože Zelle predvajal film o Baragovi deželi, katerega je izdelal sam.

Inž. Zelle bo tudi imel predavanje o Baragovem svetu, katerega je sam obiskal v Sloveniji in ponovno tukaj v Ameriki.

Cas: sobota, 18. septembra — 2.30 popoldne.

Pripravljalni odbor

Rast prebivalstva

Po podatkih ZN je povprečni letni porast prebivalstva na vsem svetu 1.5%. Največji je v Latinski Ameriki, Afriki in Aziji, kjer je preživljanje najtežavnejše.

Malo razmišljanja!

Gary, Ind. — Nekdo je 8. junija t. l. v Ameriški Domovini popisal vzvišene ideale in razlago, ko je zagovarjal tiste, ki hodijo na obiske v ljubljeno Slovenijo. Vredno je še enkrat dobesedno natisniti del njegovega dopisa. Takole stoji zapisano:

Zdi se velik nesmisel in kričevno mnenje tistih, ki menijo, da so le oni varuhi slovenstva in zvesti Slovenci, ki smatrajo za veliko pogreško, če gre kdo na kratek obisk v domači kraj, da še vidi rodno zemljo in poklekne in prižge svečo na grobove njemu dragih. In se kar zgražajo zlasti nad slovenskim duhovnikom, če se tudi on poda na obisk očetne hiše in materne zemlje, da še enkrat poljubi dragi mu oltar novomašne Glorije in obišče bisere slovenske zemlje: nepozabno Smarno goro sredi ljubljanske ravnine. Čudovito krasni Bled s cerkvico na otoku in z vncem zelenih planin z gorskimi velikani v ozadju. Tako večno lepe in nepozabne Brezje, da poklekne pred milostni oltar Matere revnih in ponižanih ter preganjanih ter se ji zahvali za varstvo skozi vsa leta zdmostva in se ji ponovno priporoči še za v prihodnje — Marija Pomagaj!

Obisk domovine ni poklon sedanjim oblastnikom, pač pa je znak ljubezni in spoštovanja do rodne grude, "kjer zibka nam je tekla in nam je tam mati najboljši kruhek pekla", čeprav je bil večinoma ajdov in koruzen, pa je še danes zaželen. Vse to je naravno in samo po sebi razumljivo, saj je vsajeno v človekovo srce od Stvarnika. Saj še pticka rada poleti pogledat rodno gnezdece in sede na vejico, kjer je žrgolela prvo pevko v čast svojemu Stvarniku.

Mi, Slovenci, ki smo proti obiskom v ljubljeno Slovenijo, bi tega idealista bolj spoštovali, ako bi se vsaj toliko žrtvoval za svoj idealizem in zvestobo domovini, da bi ta svoj dopis podpisal s svojim imenom, pa tega ni storil, ampak je ta srčni izbruh namenil v priznanje duhovniku, novoumenovanemu monsignorju, ki tudi rad hodi na obiske v Slovenijo.

Naj bo dovoljeno tudi nam, ki ne hodimo na obiske v Slovenijo, da izrazimo svojo zvestobo in ljubezen do domovine.

Nam so naše matere s pomočjo naših škofov, duhovnikov in generala Rupnika vcepile v naša srca ne samo ljubezen do domovine, ampak tudi ljubezen do sv. katoliške vere. Ljubili smo to svetinje stopili v oborožen boj in v tem boju darovali za te ideale 30 tisoč mož, žena, otrok in duhovnikov! Katere je po zločinskem mučenju poslal k Bogu brat komunist, ki ima še danes zasluženo našo ljubljeno domovino. Imamo veliko spoštovanja do teh 30 tisoč mučencev, tudi mi bi radi šli v domovino in poklekli na grobove teh naših dragih in se njim priporočili, ako bi nam brat komunist te grobove pokazal. Ker tega oblast v domovini ne more storiti, še več, ta se danes taji to klanje, zato mi smatramo, da je v takem stanju naš obisk v domovini ne samo poklon krvnikom, ampak tudi preveliko ponižanje za nas, ki smo in bomo ostali do smrti zvesti tem našim mučencem in idealom, ljubezni do domovine in sv. katoliški veri, za kar so oni darovali svoja življenja.

Naša ljubezen do domovine in sv. vere je tako velika, da smo zato pripravljani žrtvovati še več kot obiske domovini. Darujemo naš čas, delo in denar za zbiranje proti - komunističnih dokumentov, ki naj bi natiskani v knjigah prikazali vsemu svetu edinstveni boj slovenskega naroda proti brezbožnemu komunizmu in s tem postavili slovenski narod na mesto, ki mu pripada, zločinski komunizem pa prikazali še svobodnemu svetu tak, kakršen je. Seveda je to naše

KULTURNA KRONIKA



Tržaški "Zaliv"

V Trstu je avgusta izšla nova številka obzornika "Zaliv". Številko je uredil pisatelj Boris Pahor. (Naslov uredništvo: Marica Vidmar, Ulica Timignano 47, 34128 Trst-Trieste, Italy. — Naročnina 4 dolarje letno. Izhajaja dvakrat z dvojno številko.)

Obzornik praznuje desetletnico izhajanja, čemur je posvečen uvodnik. Pisec pravi, da je bilo pred desetletjem, ko so se odločili za izhajanje, gledanje na narodnostno slovensko vprašanje vse prej kot spodbudno. Da so se mlade generacije na Slovenskem učile iz spisa najboljši pomembnega slovenskega markističnega ideologa, da bo narod nujno izumrl skupaj s kapitalistično družbeno ureditvijo. Odtlej pa do sedaj so se stvari v marsičem spremenile; onega teksta o koncu naroda v največje izdaji istega dela da ni več... "Zaliv" ni našel poti samo v domove slovenskih ljudi doma in po svetu, ampak tudi v knjižnico grškega človeka v Kalabriji, Provansalca v Piemontu, Katalonca v Algheru na Siciliji itd. "Zaliv" izhaja ob podpori zavednih slovenskih ljudi, da reši idejno bogastvo, ki lahko poganja samo v svobodnem svetu.

Pisatelj Alojz Rebula objavlja odlične sestave "Orodje luči in orodje teme". Sestave je bil napisan za knjigo Beseda slovenskih ustvarjalcev, ki bi jo morala izdati celjska Mohorjeva, pa se je njen izid zataknil zaradi ideološkega ohlajevanja v Sloveniji.

Josip Merku, ki praznuje 80. letnico in ima glavne zasluge pri odkritju prve plemiške korespondence v slovenskem jeziku (1972), nadaljuje svojo odlično zgodovinsko-geografsko obravnavo o tržaškem okoliščinskem bataljonu v letu 1868. Ene najpomembnejših znamenstvenih prijemov, ki bi lahko služil za model podobnih raziskav iz slovenske preteklosti.

Vinko Ošlak objavlja svoj "Izbor iz dnevnika". Zapis od 1. nov. 1975: Kako značilno je, da so ateisti bivši dan Vseh svetih poimenovali s strašnim ganskim imenom: Dan mrtvih. Če ni Boga, potem je pač smrt tista najvišja instanca, mimo katere nihče ne more, saj je otipljiva vsakomur; tudi tiste, ki ji nje znajo sklepati dalje, prišili, da ji posvetijo vsaj dan v letu. Če nečemo praznovati poveličanja in vstajenja, večne živosti, potem si lahko volimo samo še smrt.

delo združeno z velikimi žrtvami in razumljivega vzroka, ker nas ni dovolj. Ako bi pri tem sodelovali vsi tisti Slovenci, ki so leta 1945 prisegli zvestobo našim mučencem, domovini in sv. katoliški veri, bi to delo bilo hitrejši in bolj uspešno. Pa mnogi od teh rajši molčijo in hodijo na obiske v Slovenijo, kjer lahko pokleknejo na grobove svojih dragih in pri Mariji Pomagaj na Brezjah. Nam zadostuje, da potujemo v kako drugo Marijino svetlišče v Združenih državah pa na Ameriške Brezje, kjer pomolimo ne le pred Marijo Pomagaj, ampak tudi na grobu svetniškega škofa Rožmana, ki je v svojem poklicu bil tudi mučenec, ter tudi ljubil Slovenijo, in katoliško vero... Tisti, ki tega ne vedo, pa se hočejo o tem prepričati, svetujem, da poiščejo in čitajo knjigo, ki jo je spisal dr. Filip Žakelj "Pastirjev glas v tujini!"

Za vse tiste, ki odklanjamo obisk v ljubljeno domovino

Stanko Mrak

Res, besede, ki so vse kaj drugega kot nekdanji napredno liberalni spisi, potvorbe, izigravanje... Od česar je mnogo — bodimo si odkriti — zašlo tudi v našo katoliško ali pa samo krščansko prakso (vnaprejšnje sumničje, neiskrenost, dvoumnosti itd.).

In pomembna vest: slovenski rojaki so v Švici ustanovili združenje "Pro cultura Slovenica", ki ima predvsem namen, da bo zbiralo štipendije za potrebne dijake v slovenskem zamejstvu (naslov: ing. Janko Rudigaj, Baumbergweg 44, 3527 Heimberg, Schweiz).

Marija Mijot objavlja pesem "Pismo materi iz tujine". Sledi odprto pismo Zorke Ovič, poročene Zenselke iz Pariza pod naslovom "Zasužnjeni narod ima vedno prav". Beseda "zasužnjen" je tukaj nekoliko pretirana in ideološka, ki daje (socialistični) vtis o neki slovenski sužnosti, česar pa stvarni zgodovinski prikaz in primerjava z drugimi narodnostmi nikakor ne potrjuje. — Boro Ban nadaljuje z romanom "Moč v belem" iz vzdušja bolnice, ena od redkih, doslej neobdelanih tem v slovenskem pripovedništvu. — Igor Misljevalje s "Fbiognomijo totalitarizma". Milan Lipovec poroča svoja doživetja s poti po Romuniji. — Boris Pahor pa svoje dnevnike zapiske, ki so nekako telegrafski, pa izredno živahni in predirni, verjetno doslej najboljše književni dnevniki prijem, kar smo jih imeli. Njegove so tudi glose levičarskemu tisku na Tržaškem še iz lanskim Kochekovih polemik.

"Zaliv" gotovo vrši pomembno poslanstvo v danes idejno in narodnostno utesnjeni domovini. Poslanstvo, ki bo šlo v zgodovino.

T. R.

Kadilke in srce

"Zaradi srčne kapi umre zdaj skoraj že toliko žensk kot moških. Po vsem sodeč je to posledica kajenja. Enakopravne ženske so deležne vseh prednosti, doživljajo pa tudi vse nevarnosti, ki so jih nekoč čutili samo moški," pravi dr. Spain iz brookladskega medicinskega centra.

Po podatkih za obdobje 1949-59 je bilo med moškimi dvanajstkrat več smrtnih žrtve srčnih bolezni kot med ženskimi prebivalstvom, v letih 1967-71 pa se je to razmerje zmanjšalo na 4:1.

Med ženskami, ki so umrle nenadne smrti, je bilo 62 odstotkov strastnih kadilk. Srčne bolezni, ki mnogi kadijo, umirajo prej kot druge pacientke z enakimi boleznimi. Spain je dejal, da je vse do nedavne preteklosti umrlo za srčno kapjo le malo žensk, mlajših kot petdeset let.

Studija, katere ugotovitve je Spain opisal na posvetu ameriških kardiologov, je po njegovih besedah zajela premalo žensk (samo 153), da bi mogla imeti občo veljavo.

Grizenje nohtov je škodljivo

Grizenje nohtov je po mnenju zobnih zdravnikov "več kot zgolj slaba navada". Razen tega, da je posledica duševnih problemov, prinaša "posebna oblika iznakaževanja samega sebe" tudi dva medicinska problema.

Grizeni nohti izgubijo naravno obliko, razen tega pa nohti poškodujejo zobe, dlesni in tudi celjstne sklepe.

Neki francoski znanstvenik iz Nancyja je ugotovil, da stalno grizenje nohtov deformira seškalce, katerih rob se sčasoma zbrusi, da postane zaobljen. Med drgnjenjem nohtov ob dlesni lahko pride do kroničnih infekcij, zaradi stalnega grizenja pa tudi do poškodb celjstnih sklepov.

T.R.:

O državi in pravi Slovencev

"Slovenska okrogline" — "Totsag"

II.

Cvetoča kneževina Sp. Panonija, ki ji je vladal prosvetljeni knez Kocel, in njeno središče Blatenski Kostel ob Blatnem jezeru, je prišla v bavarske roke, ko se od leta 874 ne sliši več o Koclu, ki je verjetno postal žrtev bavarskih groženj zaradi pomoči sv. Metodju. Zaman si jo je poskušal pridobiti moravski (slovaški) knez Svetopolk.

Toda že leta 894 pride prvi napad Ogrov, ki silno opustošijo Panonijo, pobijejo mnogo moškega prebivalstva in odpeljejo veliko otrok in žena. Da bi cesar Arnulf zavaroval deželo, jo izroči vojvodu Braslavu, ki je vladal deželo Slavonijo med Dravo in Savo. Vendar tudi vojvoda Braslav ni mogel obraniti Panonije, padel je v bojih in Ogri so že okoli leta 900 zasedli panonske ravnine in se tam za stalno naselili. Mnogo slovenskega ljudstva se je pred njimi umaknilo na jug preko Drave v Slavonijo.

Ogri so bili nomadi, to je pastirsko in ribiško ljudstvo. Po stalni naselitvi se v nekaj letih oprimejo poljedelstva. Poljedelstvo in pravzaprav vso kmečko kulturo prevzamejo od tamkajšnjih Slovencev. Slovenskega prebivalstva je moralo biti v Panoniji še razmeroma veliko, saj drugače ne bi bilo mogoče, da bi skupaj s kmečko kulturo, prevzeto od njega, zašlo v ogrski jezik toliko slovenskega kmečkega, splošnega, kulturnega in političnega besedišča. Npr. jarom (parem), kolya (kola), szani (sani), kalamaz (kolomaz), kasza (kosa), pojana (poljana), patak (potok), rona (ravna, ravan), puszta (pusta ravan), szopot (sopot), malom (malin, mlin), halma (holm)... To še ni vse.

Ogri so prevzeli od Slovencev prebivalcev tudi ljudsko kulturo kot oblačila, nošo. Zdi se, da ogrsko podeželje kar diha neko slovensko vzdušje, ko pozorno gledamo pisane noše in vzorce, kombinacije barv, bogato vezene vzorce, pa navade itd. Imena za oblačila kot czapka (čepica), gatyja (gate), gerezna (krzno), guba (guba), kapa (kapa), kozok (kužuh), palast (plašč), ruha (rjuha), taska (taška)... jasno kažejo na slovensko poreklo, kar pomeni, da je slovenska vsedlina v ogrski (madžarski) kulturi globoko vsidrana, tako da lahko, če hočemo biti natančni, govorimo o madžaroslovenski kulturi. Seveda je treba pri tem omdisliti vsakršen narodni ponos, saj verjetno tudi Slovenci nosimo v naši tisočletni ljudski kulturi številne vsedline prejšnjih prebivalcev.

Zanimivo je, da se splošna slovenska narodna vzgoja vse do danes ni rešila nekega odpora proti Nemcem in jih prikazuje kot stoletne tlačitelje, ničesar pa nima proti Ogrom, ki so slovensko Panonijo razbili, da je ni skoraj nič ostalo, medtem ko se je stara slovenska Karantanija v okviru Rimsko-nemškega cesarstva z vsemi njenimi deželami ohranila vse do prejšnjega stoletja.

Toda končno še ne vemo, v kakšni meri se je politična in kulturna zgradba slovenske Panonije ohranila v sestavi Ogrskega kraljevstva. Ogrski preučevalci politične zgodovine, podobno kot nemški in avstro-nemški, gotovo ne bodo priznali slovenske vsebine v svoji državno-pravni in zgodovinskopolitični zgradbi. Da pa le-ta obstaja, pričajo znova številne besede kot izspan (župan), kiraly (kralj), opaszar (cesar), vajda (vojvoda), deak (dijak), prauda (pravda), megya (meja), kerestyn (križstjan), kerezst (križ) itd.

Ogrski vladar, knez Gejza, je bil prvi krščanski knez dežele. Njegov sin Štefan I. pa prvi krščanski kralj (1000-1037). Ta je po slovenskem zgledu razde-

lil vso državo v velike županije (komitate) in jim postavil na čelo župane (ispan), ki so upravljali sodne, vojaške in civilne zadeve.

Ob svoji naselitvi v Panonijo Ogri niso poselili okrog sto kilometrov širokega pasu vzdolž meje s Frankovsko državo. V tem pasu so bivali Slovenci. Ta pas je pomenil obrambni pas nasproti Frankom. Nekako sto do dvesto let, torej do približno leta 1100 ni bil zajet v ogrsko državno in cerkveno upravo. Cerkevno je spadal tedaj pod Solnograd.

V tem pasu se je slovenski življenj ohranil sklenjeno naseljen v njegovem južnem delu, to je nekako od reke Rabe pa proti jugu do Mure in Drave. Ostanke panonskih Slovencev so bivali tudi severno od Rabe. Med te so se v 16. stoletju priselili Hrvati in deloma Slovaki.

Sklenjeno naseljen slovenski svet med Muro in Rabo je po ustanovitvi velikih županij pripadel dvema županijama; večji del proti severu Železni županiji (Vas), manjši del južno, okoli Lendave pa Zalski županiji (Zala). Kralj Štefan I. ni zatiral narodnosti in je tujce celo podpiral. Imel da je navado reči, da je država, ki prizna le en jezik in eno narodnost, slabotna in mora razpasti.

Znotraj velikih županij so se oblikovali neke vrste okraj, "krajine" ali "okrogline" (ogrosko "sag"). Na tem mestu ne razpolagam z natančnejšimi podatki o politično-pravnem in o upravnem položaju teh okrajev oz. krajin. Preučevanje madžarskih zgodovinskopolitičnih virov s slovenske strani je bilo komaj kaj načeto.

Za slovensko političnopravno zgodovino je pomembno, da se je območje, ki so ga na Ogrskem naseljevali Slovenci, nazivalo "Slovenska okrogline" (ali "krajina"), ogrsko: "Totsag". Ogri so ta svet imenovali tudi "Vendvideke", pri čemer pomeni "Vend" Slovence, "videke" pa krajino, okrogline.

Da ne gre zgolj za neko poimenovanje sveta, ki ga naseljujejo Slovenci, ampak za neko upravno enoto, priča tudi "Strazna krajina" (Orsag), ki se je nadaljevala severno od slovenske.

Pogrešno je nadalje mnenje, da so bili Slovenci na Ogrskem samo podložno ljudstvo (podobno kot se to prikazuje za slovenske dežele pod avstrijskimi Habsburžani). Bili so tako kot drugi Ogri, Hrvati in Romuni ali Slovaki v ogrski državi. Poleg podložnikov so bili zastopani Slovenci tudi med plemiškim stanom. Imenovali so jih "nemesnjake" (npr. Mlinariče v Soboti). Nekatere slovenske naselbine so imele tudi mestne pravice; tako Turnišče, ki si je volilo svojega sodnika, imelo pravico prejeti seme in pravico do lastnih obrtnih cehov. Mesto se imenuje tudi Šalovci pri Dolincih.

Obseg "Slovenske krajine" je zajemal današnje Prekmurje, Porabje, pa tudi oni del južno od Rabe, ki je danes pod Avstrijo, a je do prve vojske spadal k Ogrski (okraj Jennersdorf/Zenau). Iz nekaterih sledov moramo sklepati, da se je tudi pri teh ogrskih Slovencih poleg sodstva zemljiške gospodstvo dolgo časa ohranila županska sodna oblast v zadevah gospodarstva in manjših prestopkov. Tudi pri njih najdemo namreč "gorske pravde" in "gorski zakon", ki je bil pisan celo v slovenskem jeziku, kakor pričajo "Artikulusi Nedelszkoga vrha". Vprašanje, ki jih bo moralo naše zgodovinske pisje še obdelati.

Po vsem zahodnem Ogrskem je polno mest, ki s svojimi imeni pričajo, da so bila prvotne slovenske (ali slovaške) naselbine. Zdi se, da narodnostna

razlika med Slovenci in Slovaki (pa tudi Moravani in Slavonci) sprva še ni bila jasna. Vse te narodnosti Ogri še danes nazivajo z istim imenom Tot. Med temi naselbinami naj naštejemo velika središča kot Gyor (Javrin, nem. Raab), Szombathely (Sobotišče, nem. Steinamanger), staro ogrsko prestolnico Szekesfehervar (Stolni Belgrad, nem. Stuhlweissenburg), Pest (Peč, verjetno od "pečina", nemško ponesrečeno prevedeno z Ofen), Pecs (Pečuh, Pečuj, tudi od števil "pet", nem. Fuenfkirchen). Nad Budimpešto se ob Donavi vleče gričevje Visegradi in dalje Gerece (grče), itd.

Naj omenimo še, da je Slovenska krajina že zgodaj imela svoje slovo: "Gjorszki Katekizmus" (izdal Franc Templin, Halle 1715), Red zvelicasztva" (Mihael Sever, Halle 1747), "Nouvi Građual, vu sterom sze vo zebrane, pobougsane, i zdaj vete nouvi red posztavlene duhovne peszmi nahajajo szamomi Bougi na diko vo dani" (Mihael Bakoš, Sopron 1789), ter druge. Najznamenitejši prekmurski evangelijski pisatelj pa je Stefan Kuzmič (1723-1799) z glavnim svojim delom, prevodom Sv. pisma "Nouvi Zakon ali Testamentom Goszpodna nasega Iezus Krisztusa zdaj prvics z Gjeskoga na sztiri szlovenszki jezik obrnjeni po Stevan Kusmicsi Surdanzskom Farari (Halle 1771), ki je bil še večkrat ponatisnjen. Nadalje so znani še Mikloš Kuzmič (1737-1804), nekakšen panonski Slomšek. Poleg teh še številni drugi, npr. dr. Ivanoczy (umrl 1913). Najbolj se je nadalje uveljavil s svojim jezikoslovnim in znanstvenim delom Avgust Pavel.

Ogrska zgodovina, arhivi po mestih in samostanih, ogrsko narodopisje in jezik nosijo davne ostaline slovenskega kulturnega in političnega življenja, a so glede znanstvenega preučevanja (razen panonsko-slovenskega slostva) skoraj nedotaknjeni. In taki bodo ostali še dolgo, saj je malo Slovencev, ki znajo madžarski jezik ali pa da bi bili dojemali pomen vse te zapuščine za odkritje kulturnega, socialnega in političnega položaja slovenskega človeka v zgodovini.

—o—

Nezakoniti priseljenci stanejo ZDA 16 milijonov?

WASHINGTON, D.C. — Urad za vseljevanje in naturalizacijo sodi, da je v ZDA do 8.2 milijonov nezakonitih priseljencev. Ti so deležni raznih ugodnosti in javnega skrbstva, ki stanejo skupno davkoplačevalce letno do 16 milijonov dolarjev.

Delavsko tajništvo je med tem mnenja, da nezakoniti vseljenci plačajo stvarno več v davkih, kot pa dobijo v ugodnostih in javnem skrbstvu.

Urad za vseljevanje in naturalizacijo zavrača to trditev in svoje zavračanje utemeljuje z omejenim pregledom, ki ga je delavsko tajništvo izvedlo, ko je zaslišalo vsega skupaj le 844 nezakonitih priseljencev.



GLAVA NA MESTU — Vojaški instruktor je prijel za glavo kadetko v letalski akademiji v Colorado Springsu, Colo., in jo usmeril, kot je potrebno za pravilno merjenje s puško.

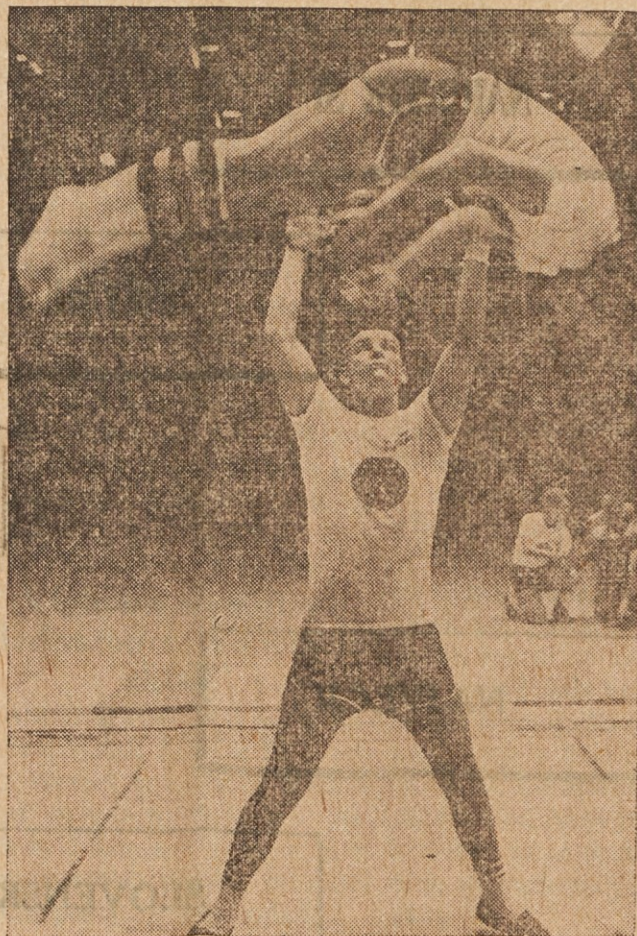
Droblinice z lemonskega hrička

Marija! Pesniki so ji spletali se godi v Libanonu. Pri Lepanju je bila njihova premoč na morju zlomljena, a po kopnem so pa prodrali proti severu. Jug Evrope je bil že davno v njih oblasti. To gorje so poseben občutili Slovenci in Hrvati, saj so živeli v njih bližini. Namesto, da bi se krščanski vladarji Evrope združili in zavrli Turke, so se vojskovali med seba. Zastonj je več papažev prosilo, naj vržejo Turke iz Evrope. Zaman.

L. 1683 se je turška vojska, konjenica in pehota, valila skozi Ogrsko proti Dunaju. Kdo naj jo ustavi? V strahu je cesar Leopold zbežal s svojo krono iz Dunaja pravijo. Francoski kralj Ludovik seveda ni mogel zapustiti svoje razkošne palače — bo že videl, kako bodo Avstrijci uspeli. Ubogi, zapuščeni Dunaj! Ne boj se! Marija čuje nad teboj...

Poljski kralj Jan Sobieski je dobro vedel, kaj čaka Evropo, ako pade Dunaj. S 70.000 Poljaki je prihrumel pred oblegano mesto, a kaj, ko so bili Turki trikrat močnejši — 250.000 proti 70.000. Dne 12. sept. zjutraj je bil Sobieski pri sv. maši v Marijini cerkvi in potem z vzklikom "Marija!" napadel Turke. Boj je bil vroč, veliko junaških Poljakov je padlo, a še več Turkov. Zmagala je Marija. Saraceni so bili temeljito potolčeni. Razbežali so se, kolikor jih ni padlo, na vse strani, vsak zase. Dunaj je bil rešen in z njim vsa krščanska Evropa. Sobieski in njegovi junaški Marijini borci so slovesno vkorakali v cerkev in se zahvalili Bogu in Mariji za zmago. Papež je potem razglasil, naj se v spomin na to bitko vsako leta 12. sept. obhaja praznik Marijinega imena.

Stoletja so fanatični Turki ogrožali Evropo. Čim več kristjanov pobijejo, tem lepša nebesa jim bo dal Allah, so verovali in še verujejo. Saj vidimo, kaj



MOČ IN SPRETNOST — Učitelj telovadbe Dick Owen kaže svojo moč in spretnost na festivalu sposobnosti v New Yorku.

VESTI IZ SLOVENIJE

V Lenartu gradijo zdravstveni dom

Graditev druge etape zdravstvene postaje Lenart v Slovenskih gorah so predvideli v srednjeročnem programu šele v letih 1978/79.

Potrebe občanov pa so narekovale čimprejšnjo dograditev. Zato so zdravstveni dom začeli graditi pred tem rokom in ga bodo po vseh predvidevanjih še letos dokončali. Predračunska vrednost znaša 4.1 milijona dinarjev.

Poleg lastnih sredstev ZD Maribor prispevajo denar zdravstvena skupnost Slovenije in regionalna zdravstvena skupnost Maribor.

Bled ima odlično igrišče za golf

Od vseh rekreacijskih igrišč na Bledu se lahko veliki golf letos ponaša z največjim porastom obiska. V dveh letih, odkar je odprt, je kljub skromni propagandi postal precej znan v svetu. Letos lahko pogosto opazimo na njem po 30 in več igralcev — največ iz ZRN, Avstrije, Italije pa tudi iz švedske in Velike Britanije.

Veliki turnirji, štirje so že bili, dva pa še bosta, so pripomogli, da je igrišče postalo znano po svetu. Večina igralcev priznava, da je med najlepšimi v Evropi in primerno tudi za največje turnirje.

Turisti so odšli

Ko je začelo v začetku avgusta deževati in dež kar ni hotel prenehati, so gostje v letoviščih, domači in tuji, začeli odhajati domov. Po uradnih podatkih so imeli letos v Jugoslaviji nekako 10% manj gostov kot lani, dobili pa so od njih enako vsoto denarja, ker so cene nekako za toliko od lani povišale. Po izjavah gostinskih strokovnjakov naj bi tujski promet letos prinesel Jugoslaviji okoli en bilijon (milijardo) dohodka v trdih valutah.

V Sloveniji so umrli:

1. septembra
V Ljubljani: dr. Mihael Terkov, Ivan Vidic, Milan Erbežnik, Alojz Juvanc;
v Vavpč vasi pri Semiču: Ana Zupan;
v Trbovljah: Jože Karlič, Rudolf Mavrič;
v Ormožu: Francka Šošarič, roj. Jesenšek;
v Dolu: Stane Strehovec;
v Braslovčah: Miha Kronovšek.

2. septembra

V Grižah: Franc Pavlič;
v Ljubljani: Karlo Otoničar, Franc Kapus, Božidar Župavec, Brigita Setnikar, roj. Črtanec;
na Vrhniki: Viktor Klobučar;
v Sori: Marija Detela;
v Dolenji vasi pri Čatežu: Franc Obolnar.

3. septembra

V Podobenem: Dragica Dolenc;
v Blatni Brezovici: Marija Jeraj — Smukova mama;
v Dravljah: Alojz Polak;
v Skofji Loki: Pavle Mrak;
v Trbovljah: Heda Kmetić;
v Ljubljani: Ivan Stanič, Vinko Novak, Vida Volpi, Anton Zupančič;
v Krškem: Ernica Kurent, roj. Ivačić;
v Polju: Anton Štrubelj;
v Mariboru: Alojz Premk.

4. septembra

V Planini pri Rakeku: Marija Smola;
v Dravljah: Nataša Pregelj;
v Ljubljani: Ivan Cerjanc;
v Solkanu: Miran Kobal;
v Celju: Ivana Polc;
v Kamniku: Darko Šitar;
v Prezidu: Rudi Lipovec;
v Kranjski gori: Anton Albreht;
v Zagorju: Anton Zupančič.

6. septembra

V Ljubljani: Jožefa Kus, roj. Kovič, Boris Robek, Franc Keber, Marija Sfiligoj;
v Selih (Skofljica): Marija Ahčin;

v Ljubnem ob Savinji: Mojca Ermenc;

v Mariboru: Antonija Zabukovec, roj. Purgaj;

v Sentjurju (Celje): Marija Podplatan, roj. Leskovšek.

Zadnje vesti

Za zadnje vesti iz Slovenije poslušajte v Clevelandu in okolici Slovensko radijsko uro "Pesmi in melodije iz lepe Slovenije" vsak večer od ponedeljka do petka na postaji WXEN-FM na 106.5 MC, katero vodi dr. Mitja in ga. Barbara Pavlovič.

MAJ OGLASI

For Rent

Adults only, 4 rooms, bath, individual basement and upstairs porch. No pets. Newly decorated. At 1134 E. 76, call 361-5254.

Stanovanje oddajo

Stirisobno stanovanje oddajo, na novo dekorirano, z garažo, v bližini sv. Vida. Brez živali. Kličite 431-7934

—(139)

FOR RENT

Four unfurnished rooms for adults. Inquire at 1176 E. 61 St. Apartment 3.

—(143)

If you are interested in building a garage, call evenings: 442-8261

—(139)

Bolniške strežnice iščejo

Slovenski dom za ostarele išče bolniške strežnice. Oglasite se osebno na 18621 Neff Rd. Enaki delavni pogoji.

—(140)

EUCLID RANČ

E. 250 St., z aluminijem opazen, 3 spalnice, jedilnica, kuhinja z ugrajeno opremo, 2 kopalnici, razvedrilnica, garaža za 2½ avta, stara le 3 leta. Morate videti za pravo oceno!

Novi zidani ranči

V Euclidu, priključene dvojne garaže, 3 spalnice, 1½ kopalnice, velike kuhinje, kleti, kakovostna gradnja, gozdnate parcele.

UPSON REALTY

UMLA

499 E. 260 St. 731-1070
odprto od 9. do 9.

—(139)

FOR RENT

Five rooms up and down, adults. No pets. On E. 74 St. Call 361-8271

—(138)

Help Wanted Male

Newspaper Pressman
Letterpress. Part time. or full time. Call Jim at 361-4088.

Help wanted Male or Female

Delo dobi

Iščemo delavca, delno izkušnega ali začetnika, za delo na strojih in drugih strojih. Dobra plača, veliko nadur, ugodni delovni pogoji. Za podrobnosti kličite tel. 731-8131.

—(140)

NURSES ASSISTANCE NEEDED

Full time and part time. Please apply at

Slovene Home for the Aged
18621 Neff Rd.
An equal opportunity employer (140)

SEAMSTRESS

Your choice of number of weekly hours.

Artistic Taxidermy
18607 St. Clair Ave. (141)

Janez Jalen:

VRH

Tretja knjiga

ZOREČE PŠENICE

Presukani je zaječal. Okrog vrha Rožnega hriba pa je zahrul vihar, kakršnega Lisjak še ni doživel. Izdril je s koreninami vred razgledni hrast, ga prevrnil prav na tisto stran, na kateri je bil privezan Presukani. Zmečkal ga kakor črva. Tik preden ga je pritisnilo ob tla, se je pa Lisjak zbudil. Košata Jelka je stala ob njem in ga suvala z nogo in kričala, če ne sliši divjega laježa psos in če ne vidi vse črno drevakov, ki se poče proti kolišču.

Presukani je poskočil pokonci. Pognal se je po poševnini navzgor in zarulil kakor tur. Odgovorilo mu je strahotno rukanje Ostrorogovcev, ki so se že od vskeh strani vzpenjali na kolišče Turovcev. Na pristajni most sta prva planila Rjavi Medved in Oprezni Srnjak. Od silnega navala se je kolišče pod Plešivco potresalo, kakor ga doslej ni majal še nikoli noben vihar. Njegovi bojovníki so se pa budili šele iz spanja. Le redkokdo je utegnil prijeti za orožje. Drugi so skakali v vodo in skušali čimprej ubežati. Nastala je zmeda. Med bojne krike Ostrorogovcev se je pa mešal jok in vik žena in otrok.

Rjavi Medved je sredi poševnine dohitel bežečo Košato Jelko. Da bi jo s sulico prebodel? Nak! Ženske ne! Pograbila ga je pa taka jeza, da je starico z vso silo pahnol proti ograji. Priletela je z glavo naravnost v zgorrjo okroglico. Niti krikniti ni utegnila. Ograja se je podrla in Košata Jelka je z razbito padla v vodo. Da bi ji kdo priiskočil na pomoč, na to niti misliti nihče ni utegnil.

Oprezni Srnjak se je zapodil za Presukanim. Že ga je dosegel

s sulico, pa ga ni maral prebosti od zadaj. Hotel se je z njim spoprijeti v poštemem boju. Navsezadnje je bil le njegov brat. Pozval ga je, naj se mu postavi po robu. Tekla sta okrog velike koče. Prav pred njenim vhodom se je pa Presukani obrnil, naglo, kakor bi se noben lisjak ne mogel bolj gibčno. Srnjak bi se bil skoraj nabodel na njegovo bodalo. Prav zadnji hip je spustil sulico in ujel bratovo desnico za zapestje. Z drugo roko je pa pograbil Lisjaka za grlo. Da bi potegnil nož izza pasa, ni bilo več časa.

Oprezni in Presukani sta se pričela ruvati na življenje in smrt. Lisjaku se je posrečilo desnico izviti iz Srnjakovega prijema. Preden je pa mogel brata zabosti, je sam s preklano glavo telebnil na mostišče. Zadnje besede, ki jih je še slišal, so bile: "Pogini, bratomorec!"

Namesto Presukanega je Oprezni sedaj zagledal pred sabo Grabljiivega Raka. Bliskovito je potegnil bodalo. Njegovo roko je pa prestregel sam Vztrajni Volk in ukazal: "Pusti ga! Rak ti je rešil življenje. On je Lisjaku preklal glavo."

Oprezni je obstrmel in ni vedel kaj reči. Vztrajni je pa trikrat zapored presunljivo zabrlizgal na prste in uatvil boj. Rjavi Medved je že tekal okrog po mostišču in ukazoval, da bojovníki ne smejo ropati. Ostrorogovci so se čudili, Turovci pa še bolj. Kar razumeti niso mogli.

"Srjak! Oprezni! Srjak!" Iz koče dekel je klicala Zvesta prvorojenega sina Zorne Kaline. Srnjak je z bodalom v roki planil skozi vhod, naglo prerezal vrvi in pripeljal Črnoglavko pred Raka in Volka.

"To mladenko si pa vzamem s seboj, če ne, se pa znova spoprimemo."

Grabljivi, kakor je bil lakotnik, je prikimal:

"Prav!" je pritrdil še Vztrajni: "Pa porečemo, da smo prišli samo otimat lepo lončarico."

"Saj, če prav sodim, ni padlo več ljudi, kakor jih kdaj obleži v takem navadnem pretepu."

Oprezni je odpeljal Črnoglavko navzdol v drevak. Vztrajni in Medved in Rak so se pa domesnili, da se znanprej ne bodo več napadali. Naj bo dovolj krvi. Saj je Grabljivemu padla mati, Ostrorogovcem pa dva brata. In pa na obeh straneh nekaj hlapcev. Turovcem seveda več. Kaj bi se bodli med sabo, ko se bo obojij znanprej treba trdo otepati tujcev.

Volk in Medved sta dvignila mrtvega Lisjaka in ga vsega okrvavljenega odnesla, da ga pokopljeta skupaj z Jasnookim Orlom. Naj si bosta vsaj v smrti brata, če si nista mogla biti v življenju.



KANDIDAT — Bivši guverner Georgie Lester Maddox je bil izbran za predsedniškega kandidata Ameriške neodvisne stranke.

Tiho je obsevala pojemajoča luna vračajoče se drevake Ostrorogovcev. Niso vriskali, kakor so imeli kljub padlim navado, kadar so se vračali zmago-slavno z otimanja kake mladenke. Pa sami niso vedeli zakaj. Najraje jih je prevzela sprava med dvema dolgo spirtima rodovoma, ki sta bila oba iste jezerjanske krvi. Še govoriti se jim ni ljubilo kaj prida. Zato sta si pa čim več vedela povedati! Oprezni Srnjak in Zvesta Črnoglavka.

Drugo jutro je Oprezni z Zvesto in s svojimi hlapci odveslal. Res se mu je že mudilo nazaj k Dravi. Preden se je pa spustil po Reki navzdol, je pa zažgal in razdejal taborišče črnolasih vzdolnjakov. Kaj pa mu kdo more! Na Veliko jezero se tako nikoli več ne vrne. Še drugi bratje bodo radi prišli za njim. Morebiti celo oče, Ostrorogi Jelen. Brezmejne planjave ga hudo mikajo.

SAMOVOLJNA ŽRTEV

Dolgotrajen dež je sprevrgel



GRE H KRAJU — Ko je poletje pri kraju, gre h kraju tudi kopanje na prostem. Slika kaže kopališče na prostem v mestnem parku v Tokiu na Japonskem.

vroče poletje v jesen. Preden raj noč in dan lilo. Veliko jezero sta se dan in noč izravnila, da sta bila oba enako dolga, je v Voda je silila celo na nižja mostišča. Obrobna močvirja so bila

pa vsa visoko preplavljena.

Carst Memorials
Kraška kamnoseška obrt

EDINA SLOVENSKA IZDELOVALNICA NAGROBNIH SPOMENIKOV
5425 Waterloo Rd. (41-223)

NAROČNIKOM,

ki prejema list po pošti!
Datum nad vašim imenom pomeni, do kdaj je plačana vaša naročnina; najprej mesec, nato dan in leto. Pravočasno plačana naročnina je velika pomoč listu. Prosimo upoštevajte!

- Potovanja skupinska in poedinci
- Nakup ali najetje avtov
- Vseletve sorodnikov
- Dobivanje sorodnikov za obisk
- Denarne nakaznice
- Notarski posli in prevodi
- Davčne prijave

M. A. Travel Service

6516 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103
Phone 431-3500



V BLAG SPOMIN

26 OBLETNICE SMRTI NASEGA LJUBLJENEGA IN NIKDAR POZABLJENEGA SINA IN BRATA

Pfc. WILLIAM F. STARIC

ki je dal svoje mlado življenje na Koreji

16. sept. 1950

Zapustil je dolino solzno, Rešen vsega trpljenja in gorja. Sedaj pa počivaj mirno V varstvu Stvarnika svojega

Zalujoči:

Matilda, mati

Edward, brat

Mathilda Schuma, Ann Harey, sestre.

Ostalo sorodstvo.

Cleveland, Ohio, 16. sept. 1976.



SLADKA ZMAGA — Allison Kovac (na sliki) iz St. Louisa, Mo., je zmagala v tekmi s tovarišicami, ko je pojedla največ pajev.



Za vsakovrstna tiskarska dela

se priporoča

TISKARNA AMERIŠKE DOMOVINE

6117 St. Clair Avenue

Cleveland 3, Ohio

tel. HE 1-0628

TRGOVSKA IN PRIVATNA NAZNANILA

Vse tiskovine za društvene prireditve:

okrožnice, sporedi, vstopnice, listki za nakup okrepčil.

Spominske podobice in osmrtnice.

Najlepša izdelava - Prvovrsten papir - Hitra postrežba

NAROČAJTE TISKOVINE PRI NAS!

TRGOVSKE TISKOVINE - PRIVATNE TISKOVINE

NAROČITE SI

DNEVNIK

AMERIŠKO DOMOVINO

NAJVEČJI

SLOVENSKI

DNEVNIK

NAROČAJTE

TISKOVINE PRI

AMERIŠKI DOMOVINI